

OBRAVNAVA PROTI UNIJI KAMNOSEKOV

Obtoženih je sedemnajst odbor-
nikov strokovne organizacije
kamnosekov. — Obtožnica jim
očitá zarotniški dogovor za
preprečanje izvrševanja obrti.

New York, N. Y. — Na zvez-
nem sodišču je pričela obravna-
va proti lokalnim organizacijam
strokovno organiziranih kamno-
sekov. Obtoženih je sedemnajst
odbornikov kot zastopnikov teh
lokalnih organizacij.

Obtoženi so zarotniškega do-
govora za preprečanje izvrševa-
nja obrti. Kamnoseški podjet-
niki so pričali, da kamnoseki v
New Yorku in Westchesterju
niso hoteli delati na poslopih,
kjer so hoteli uporabiti kamen,
ki so ga obdelali neorganizirani
kamnoseški delavci. Strokovne
organizacije stávkinskih delav-
cev so zadržale delo na šoli v
New Rochellu in šoli v New
Yorku in na raznih privatnih
stavbah.

Podjetniki so skušali prikaza-
ti, da organizirani delavci niso
hotelí rabiti kamna, ki je bil
obdelan zunaj New Yorka. Ne-
kateri podjetniki iz New Have-
na so poročali, da so odaslovili
organizirane kamnoseške delav-
ce, pripadajoče k organizaciji
kamnosekov in so mesto njih
najeli delavce, člane organizaci-
je Granit Cutters Assn., ko so
izvedeli, da so organizirani kam-
noseki zadržali delo v New Yorku.
Ta zadnja unija ni članica
Ameriške delavske federacije.
Michael W. Mitchell, predsednik,
in Joseph Blasey, finančni tajnik
organizacije kamnosekov,
sta pričala, da nista vedela, da
kamnoseki niso hoteli rabiti
kamna, ki je bil obdelan zunaj
New Yorka. Blasey je pričal,
da je unija kamnosekov ena iz-
med najstarejših delavskih or-
ganizacij v državi in da je bila
leta 1853 ustanovljena, leta
1883 pa reorganizirana. Čla-
nov šteje 5.800.

Milijonarska komedija

"Ugrabljeni" multimilijonarjev
sin se je potepal z žensko.

Chicago. — Pred par dnevi je
vse ameriško kapitalistično ča-
sopisje zagnalo silen krik, da je
Richard J. Reynolds, 21letni sin
tobačnega kralja in dedič ene pe-
tine petdesetih milijonov dolarjev,
ujetnik banditov, ki ga drže
v skrivnem kraju in čakajo na
visoko odkupnino. Policijski apar-
at cele dežele je bil na delu, da
reši mladega multimilijonarja,
ki je misteriozno izginil pred
dvajsetimi dnevi v New Yorku.
Dne 27. septembra zvečer so ga
na našli reporterji v nekem ka-
baretu v St. Louisu v družbi z
dekletem. Mladi Reynolds je pri-
znal, da se je vseh 12 dni vlačil
okrog pod tujim imenom samo
zato, da je imel "vesele urice."

Kotlički pokajo!

Chicago. — Ognjegasi so o-
bremenjeni z novimi nalogami,
odkar je Amerika blagoslovila
na prohibicijo. Pomožni komi-
sar čikaške požarne brambe, Ed-
ward Maloney, je poročal v to-
rek, da je bilo v zadnjih treh
letih 174 eksplozij zganjarskih
kotlov v privatnih stanovanjih.
Vsaki eksploziji sledí sledi o-
genj. Tega prej ni bilo!

Štirje ubiti od avtomobilov.

Chicago. — Baš včeraj, ko so
je otvoril National Safety Con-
gress, so avtomobili smrtno po-
škodovali štiri ljudi. Žrtve so
sledece: William Giovanni, He-
len Zubell, John Lynch in Ed-
win Hoffman.

Ameriški legijonarji in Italijanski fašisti v bratskem objemu

Ameriški bivši vojaki so se šli
poklonit Mussoliniju in kralju
v Italijo!

Rim, 28. sept. — Fašisti v Ri-
mu so včeraj navdušeno sprejeli
delegacijo 200 ameriških legio-
narjev, ki je s komandantom Ho-
ward P. Savagejem na čelu po-
setila Rim po končani konvenciji
v Parizu.

Legijonarji so koračali pod
morjem zastav in črnih bander
skupin, ko so stopili iz vlaka v
Rimu. Fašisti so venomer vzkli-
kali: "Eja, eja, alala!" To je le-
gijonarje tako navdušilo, da so
med paradiranjem odgovorili s
klicem: "Hip, hip, hurra!"

Včeraj je bila delegacija legi-
onarjev pri italijanskem kralju
v Pisi, danes se pa pojde poklo-
nit Mussoliniju.

(S tem je Ameriška legija
dovolj jasno pokazala svoj reak-
cijonarni, fašistovski značaj).

Reforma odškodninske-
ga zakona

Strokovno organizirani delavci
so se poslužili inicijative za
dosego reforme.

Boston, Mass. — Massachu-
settska državna delavske feda-
racije se je poslužila inicijative,
da se uvede državno zavarova-
nje proti nezgodam. Po novem
zakonu bi prejemale vdova z
dvema otrokoma po \$27 odškod-
nine na teden, ako je bil njen
soprog ubit na delu. Delavci
bodo prejimali po \$21 kot naj-
višjo tedensko odškodninsko, kot
nanjijo pa deset dolarjev. Od-
škodnina je pač odvisna od ne-
varnosti in velikosti poškodbe.
Odškodnina bi se izplačevala iz
državne odškodninske blagajne.
Država bi na ta način prihranila
od treh do pet milijonov dolarjev
na leto, delavci bi prejeli po
25 odstotkov več odškodnine kot
po sedanjem zakonu in sedanjem
načinu izplačevanja odškodnine.

Načrt delavcev je dober, ali
vseeno bodo proti njemu nasto-
pili privatni bizniški interesi,
ker predvideva izplačevanje od-
škodnine iz državne odškodnins-
ke blagajne.

Privatni interesi so le tedaj
za socialne prenosne, ako tudi
nanje odpade velik delež, ne da
bi javnost ali prizadeti delavci
imeli koristi od tega deleža.

Strahotne kazni za komuniste v
Franciji.

Pariz, 28. sept. — Osem komu-
nistov je bilo včeraj obsojenih
pred pariškim sodiščem. Po-
slanec Jacques Duclos je dobil
30 let zapora in plačati mora
18.000 frankov globe radi pro-
pagande v armadi. Drugi posla-
nec, Andre Marti, ki je iz ječe
pisal članke za "Humanite," je
dobil 10 let in plačati mora 10-
000 frankov. Ostalih šest je do-
bilo nižjo zaporno kazen.

Berlin ima 320.000 več žensk kot
moških.

Berlin, 28. sept. — Uradno
statistično poročilo kaže, da je
moško prebivalstvo Berlina v
manjšini. Naštel so 320.000
žensk več kot moških. Berlin i-
ma nekaj čez štiri milijone pre-
bivalcev in 18.000 pivnic. Na
vsakih 200 oseb pride po ena go-
stila.

Mnogo ljudi utonilo v Alpah.

London, 28. sept. — Kakor
poročajo iz Zeneve, je okrog 50
oseb izgubilo življenje zadnje
dni v poplavljenih krajih v Švi-
ci, Lichtensteinu in južni Tirol-
ski.

DUŠE BOGATI-NOV VEČ VRED-NE KO REVEŽEV

Tako komentira W. G. Sibley v
listu "Chicago Journal of
Commerce".

Chicago, Ill. — Človeška duša
ni dosti vredna po cerkveni oce-
nitvi, ako duša ne razpolaga s
premoženjem. Delavec, ki se
mora vtihotapiti v cerkev bogat-
inov ima relativno malo važno
dušo. Tako komentira W. G.
Sibley, ki piše uredniške članke
za "Chicago Journal of Com-
merce", duhovna, ki je dejal, da
so pred bogom vsi ljudje enaki.

V očeh cerkve je bogat faran
veliko bolj važen, kot siromak.
Ljudje skrbé za cerkvene šole in
univerze, za razkošne korne zbo-
re, visoko plačane duhovne, raz-
košno opremo in druge stvari, ki
dajejo socialni prestiž bogatim
cerkvam, da so bolj važne, kot
pa cerkve siromakov, katerih
prispevki so majhni, pravi Si-
bley v svojem članku.

K temu pa dostavlja, da je
bilo nekoč krščanstvo vera siro-
makov.

Sibley kot urednik lista za
trgovino je s svojim komentar-
jem zadel žebelj na glavo. Po-
vedal je, kar bi noben podpornik
kapitalističnega gospodarskega
sistema ne povedal v listu, v ka-
terem je prepričan, da ga čitajo
tudi siromaki, in kar ne pove
noben francijčan v svoji pridigi
ali pa listu, ki ga urejuje. "Chi-
cago Journal of Commerce" ne
čitajo delavci in tako zalde ma-
sikarstvo vanj dobro zrne, ki bi
ljudskim masam odprlo oči in
jih privedlo do spoznanja resni-
ce. Sibley seveda ni pisal član-
ka za delavce.

Zborovanje Lige končano

Svetovni arbitražni pakt se ob-
ljubljuje za prihodnje leto.

Zeneva, 28. sept. — Osmo red-
na skupščina Lige narodov je bi-
la včeraj zaključena. Trajala je
tri tedne. Svet Lige narodov še
zboruje, da porazdeli delo, ki ča-
ka razne komisije na temelju ku-
pa sprejetih resolucij in načr-
tov.

Najtežje delo čaka razoroži-
tveno komisijo, ki bo poskušala
v prihodnjem letu sestaviti sve-
tovni arbitražni pakt. Amerika
bo sodelovala samo v eni komisij-
i, namreč za revizijo mednarod-
nega prava.

Javna zakonska ljubezen zma-
gala.

Cleveland, O. — Joseph Mack
in njegova žena, mlada zakonca,
sta bila lani v juliju aretirana,
ko sta sedela v avtu ob cesti in
se poljubovala. Polica j ni hotel
verjeti, da sta poročena. Poteg-
nil ju je zelo surovo iz avta in
odpeljal v zapor, kjer sta bila
šest ur. Sodnik ju je kameje iz-
pustil. Nato je žena tožila poli-
caja radi krivične aretacije in
zahtevala \$15.000 odškodnine.
Ta teden se je vršila obravna-
va in porota — šest moških in šest
žensk — je priznala tožiteljici
\$3675 odškodnine. Polica j pravi,
da bo apeliral na višje sodišče.

Tatovi silekni ministra v Jugo-
slaviji.

Belgrad, 28. sept. — Anglovi-
č, minister kragavne zakonov,
je bil v noči od ponedeljka na to-
rek oropan vse svoje vrhne oble-
ke, ko je spal v zelenišnem vo-
zu med potjo iz Zelenega Bel-
grad. Tatovi so vzeli obleko sko-
zi okno, ko se je vlak ustavil na
neki postaji. Minister je moral
ob prihodu v Belgrad počakati
v vozu, da mu je policaj prinesel
hlače in drugo obleko.

Sodba britskega de-lavstva o promogovni industriji potrjena

Premogovna industrija se mora
omejiti. — Produkcija v Fran-
ciji, Nemčiji, Poljski, na Ho-
lanskem je odvzela trge Bri-
taniiji.

Washington, D. C. — Eko-
nomski inštitut v Washingtonu
je po daljših preiskavah in študi-
jih izdal poročilo o britski
krizi v premogovni industriji.
To poročilo potrdi sodbo britske-
ga delavstva, ki je izreklo, da je
ta industrija obsojena v prop-
ast, ako se ne reorganizira. Poiz-
kuski s podaljšanim delavni-
kom in znižano mezo za ohrani-
tev trgov britski premogovni
industriji se niso obnesli. Trp-
ljenje britskih rudarjev ni rešilo
britske premogovne industrije
pred bližnjim vpropastjo.

Do takih zaključkov sta prišla
potom svojih študij ekonomič-
arja Isador Lubin in Helen
Everett, ki gotovo nista naklo-
njena načrtu za nacionalizacijo
premogovne industrije, ki ga je
sestavila britska delavska stran-
ka.

Poročilo pravi, da se morajo
sedanje rezerve radikalno izpre-
meniti in da je treba pred vsem
radikalno omejiti industrijo. Na
svetovnem premogovnem trgu
ni več prostora za premog iz ti-
noč britskih premogovnikov, v
katerih dela 1.100.000 britskih
rudarjev.

Naraščajoča produkcija pre-
moga v Franciji, Nemčiji, Polj-
ski in na Holandskem je odvze-
la precej britskih trgov.

K temu je pripomogla tudi
uporaba kurilnega olja na oce-
nanskih parnikih, uporaba elek-
trične sile, ki se pridobiva z vod-
no silo. Parni stroji so izbolj-
šali in para so izrabili do zadnje-
ga in brez potrate. Ako hoče
Britanija obdržati trge, ki jih
ima zdaj, tedaj se mora britska
premogovna industrija reorgani-
zirati.

Ravno tako sodbo je izrekla
britska delavska stranka v zvezi
z britsko rudarsko federacijo
pred enim letom, ko sta obe de-
lavski organizaciji zahtevali na-
cionalizacijo, premogovnikov.
Toda torijski lastniki premogov-
nikov so se z vsemi štirimi upi-
rali pametnim nasvetom delav-
stva. Danes se politični boj v
Britaniji vrši in suče okoli pre-
mogovnega vprašanja, in libe-
ralci se počasi gibljejo proti
stališču, ki ga zavzemajo poli-
tično in strokovno organizirani
delavci.

VPORABA ELEK-TRIČNE SILE RA-STE V KANADI

Za to dejstvo postoje razni vzro-
ki. — Toda glavni faktor pri
tem pojavu se ne omenja.

Washington, D. C. — Buletin
trgovskega departamenta ome-
nja, da neki strokovni list poro-
ča, da v Kanadi narašča uporaba
električne opreme v domači vpo-
rabi. Električne sile se vedno
ve porabi za motorje in kurjavo.
Seveda se ne omenja, da je pri-
čela naraščati uporaba električne
sile na domu, ker hidroelek-
trična centrala — Ontario Hy-
dro-Electric, ki jo lastuje in
obratuje vlada, oddaja električ-
no silo zelo poceni.

Buletin navaja razne faktor-
je za ta pojav kot pomnožitev
prebivalcev, znižanje števila
domačih poslov, popularnost
apartamentnih hiš itd. Mnoge se
električni štedilniki, stroji za
pranje perla, likalniki, peči, da
grejejo sobe itd. Ta električna
oprema se prodaja skoraj enako
v velikih in malih mestih. Se
proti koncu pove poročilo ceno
električne sile, kar pojašnjuje,
zakaj Kanadčani kupujejo elek-
trične štedilnike, peči in drugo
opremo v velikem številu.

Iz tega tudi sledi, zakaj so v
kanadski provinci Ontario o-
premljene sobe z električnimi
pečmi in kuhinje pa z električ-
nimi štedilniki, v državi New
York, ki meji na kanadsko pro-
vincio Ontario, pa niso.

Ali se uvede preiskava radi poljedelskega na-pada pri Cheswicu?

Ameriška unija za civilne svo-
bodščine apelira na governer-
ja za preiskavo. — V svojem
apelu navaja tudi vzroke.

Chicago, Ill. — Unija za ame-
riške civilne svobodščine je od-
poslala apel na governerja drža-
ve Pennsylvanije, da uvede pre-
iskavo zaradi napada na shod,
ki se je vršil dne 22. avgusta v
Interesu Sacca in Vanzettija v
Cheswicu, Pa. Pri tem napu-
du policije na zborovalce je bilo
okoli 300 oseb ranjenih, od ka-
terih so nekateri že umrli. Apel
je odposlal Harry F. Ward,
predsednik Unije za ameriške
civilne svobodščine.

V apelu se navajajo fakti o
dogodkih. Naglašá se, da se ni
ničesar zgodilo na shodu, kar
bi zahtevalo intervencijo poli-
cije. Zborovanje se je vršilo na
privatni lastnini. Zborovalci
niso obveščeni naprej, da bo
oblast posegla vmes in prepre-
čila shod. Prišla je državna po-
licija in se sklicevala na šerifa,
da jo je pooblaštil, da razšene
shod. Na to je sledil brutalen
napad policije na zborovalce.
Policija je napadala zborovalce
na javnih cestah in v domovih.
Posledica tega napada je bila,
da je eden izmed policajev izgu-
bil življenje in da je bilo okoli
tri sto oseb ranjenih. Sledile so
aretacije, da se izalede prired-
telji shoda. Aretirani zborovalci
so obtoženi čuvanja k nemi-
rom, nemirov, nespustnega
zborovanja, odpora proti uradni-
kom itd. Najvišja poročila je
bilo določeno na pet tisoč, naj-
nižje pa na pet sto dolarjev. Po-
ročila je določil mirovni sodnik
Bair, ki je poznan v okolici kot
"kompanijski mirovni sodnik."

Nato predlaga Unija za ame-
riške civilne svobodščine svoje
argumente. In sicer:

Shod v Cheswicu je bil lega-
len in je bil sklican v legalne
namene. Ta shod bi se izvršil
popolnoma mirno, ako bi se ne
vmešavala policija.

Šerif je nastopil brez legalne
prave, ko je odredil napad na
zborovalce.

Prav gotovega postavnega
vzroka ni bilo za potlačanje
shoda, kakor ni bilo vzrokov za
vporabo fizične sile.

Nikakor se ne spodobi, da se
policija izrablja v lokalnih afe-
rah in v interesu premogovni-
ških podjetnikov v krajih, kjer
so industrijski spori.

Izvajanje terorizma od strani
javnih oblasti v takem slučaju,
kot je bil v Cheswicu, ne mo-
re imeti drugih posledic, kot
povečanje razrednega sovraštva.

NADALJEVA-NJE KITAJSKE CIVILNE VOJNE

Komunisti spet prihajajo na po-
vršje. Srednjeveško bojevanje.

Hongkong, 28. sept. — Arma-
da komunistične kmetske unije
je temeljito zagospodarila v Sva-
tovu na južnem Kitajskem. Brez
malega vsi bankirji, trgovci in
drugi pripadniki buržoaznih slo-
jev so pobegnili iz mesta.

Sanga, 28. sept. — Nova kri-
za prihaja v Hankovu, kjer je
general Tang Senčl vzpostavil
komunistično vlado. Cete smer-
ne kuomintangske vlade v Nan-
kingu nameravajo napasti Han-
kov.

Maršal Vupeifu, bivši dikta-
tor centralnih provinc, ki je po-
begnil v Szečuan, se je združil s
generalom Jangsenom in oba
sta poslala ultimát "kristjanake-
mu" generalu Feng Juhsianu.

Iz Pekinga poročajo, da je
diktor Čangtsolin velel areti-
rati več sto radikalnih dijakov
na pekingški univerzi; 28 dija-
kov je že obsojenih na smrt.

V provinci Junan so se sadnje
ni pograbile čete Tang Či-juva in
Lung Jina. Tang je napadel
glavno mesto province Junanov,
ki je še obdano a starodavnim
obzidjem. Lung je mobiliziral
vse meščane ter jih poslal na
sid. Ker pa ni imel dovolj muni-
cije, je ukazal metati kamenje
in vrel svinec na napadalce, ki
so leli po lestvah na 50 čevljev
visok sid. Napad je bil odbit in
Tang je pustil več kot 800 mr-
tvih pod obzidjem.

Francija zavrgla
pogodbo s sovjeti

Pogodba glede odplačevanja ce-
riščnih dolgov ne bo podpi-
sana.

Pariz, 28. sept. — Francoska
vlada je zavrgla projekt pogode
s Sovjetsko unijo glede od-
plačevanja predvojnih ruskih
dolgov in podelitve novih kredi-
tov sovjetski vladi. Sovjetska
vlada bo o tem formalno obve-
ščena prihodnji teden.

Uradni krogi pravijo, da Fran-
cija se bi morda še zadovoljila
z vsotami plačil, ki jih ponujajo
sovjeti, čeprav ponudena plačila
uključujejo le 16 odstotkov ce-
lokupnih posojil, noče pa spreje-
ti pogoja, da sovjeti plačajo del
carskega dolga, ako jim Franci-
ja posodi 120 milijonov dolarjev
v šestletnih obrokih.

Slaba udeležba pri japonskih vo-
lilih.

Tokio, 28. sept. — V soboto,
nedeljo in ponedeljek so bile na
Japonskem volitve prefektov. To
so bile prve volitve na temelju
splošne volilne pravice, a resul-
tat je pokazal, da ni niti polovi-
ca teh volilcev volila. Listi pla-
jo, da je ignoranca kriva tega.
Na tisoče ljudi niti ne ve, da i-
majo volilno pravico.

Mehiško delavstvo podpira uč-
itelje.

Mexico City, 27. sept. — Me-
hiška delavska federacija, kate-
ro vodijo socialisti, se je posta-
vila na vsej strani na stran stav-
kujočih učiteljev v državi Vera
Cruz, ki zahtevajo zaošlalo pla-
čo. Federacija zdaj organizi-
ra učiteljsko unijo.

Rakovski odslavljen?

Pariz, 27. sept. — Listi so ob-
javili nepotrjeno vest, da se je
sovjetska vlada končno udala in
odpovedala poslanika Rakovski-
ja iz Pariza. Pariško šovinistič-
no časopisje že dalj časa ljuto
zahteva, da mora Rakovski iti
iz Francije.

Politični pregled po Jugoslaviji

VOLITVE V JUGOSLAVIJI SO KONČANE.

(Ljubljano Prosveti.)

Delavci so dobili vsega en cel mandat. Izvoljen je slovenski socialist Josip Petejan, kot nosilec socialistične liste v mariborski oblasti. Josip Petejan je primorski rojak iz Krase. Kot čevljarški pomočnik je delal v Mirni na Goriškem, v Trstu in v Pulju, pozneje je bil pozvan za tajnika zidarjev v Trst, kjer je z velikim uspehom deloval do vojne. Bil je v vseh smereh aktiven. Med vojsko je odšel v Jugoslavijo in je bil po pretratu poslanec v Narodnem Predstavništvu v Beogradu. Na poziv Primorcev v Trstu pa je odložil mandat in odšel v Trst, da bi delal v sredi rojakov, izdržal pa ni dolgo pod fašizmom. Zopet se je izselil v Jugoslavijo, kjer je dobil mesto uradnika pri okrožnem uradu v Mariboru. Pri zadnjih oblastnih volitvah je bil v Mariboru izvoljen za oblastnega poslance, pri občinskih volitvah pa za občinskega odbornika. Josip Petejan je pravi tip proletarskega zastopnika, ki je v vsakem oziru pokazal značajnega moža.

V Jugoslaviji bo tedaj s. Petejan edini zastopnik proletariata v parlamentu. Da niso komunisti razbili enotne fronte, bi imeli že to pot več poslancev.

V Sloveniji je bilo oddanih:

V ljubljanski oblasti so dobili 1820 glasov socialisti, 3504 pa komunisti, združeni z Bernotovi. Oddano je bilo glasov po okrajih:

okraj	za socialistice	za komuniste in Bernotove
Ljubljana	488	478
Maribor	21	72
Kranj	76	364
Kočevje	78	66
Krško	283	217
Ljubič	47	148
Ljubljana	217	759
okolica	435	932
Logatec	110	36
Novo mesto	68	107
Radovljica	286	233
Tudi, skupaj	2.288	3.982

V mariborski oblasti:

okraj	za socialistice	za komuniste in Bernotove
Maribor, levi breg	1.092	499
Maribor, desni breg	1.532	549
Okraj Ljubljana	860	115
Ljubljana	23	13
Ormož	12	19
Murska Sobota	109	90
Šmarje	91	96
Slovenj Gradec	585	574
Ptuj	181	138
Dolina Lendava	68	27
Konjice	136	11
Gornji Grad	49	14
Prevalje	68	903
Lasko-Celje	1.113	2.078
Skupaj	6.415	5.119

Količnik je bil: 5.899. Če bi šli skupaj, bi bila dva mandata.

Neenotno je delavstvo tudi drugod nastopilo, zlasti v Beogradu, kjer je šlo v volitve v treh listah: kot socialisti, komunisti in tzv. ujedinjeni delavci. Seve brez uspeha. Socialisti so dobili v Beogradu 285 glasov, ujedinjeni delavci 67, komunisti 818, skupaj 1170 glasov. In v Beogradu je gotovo 10.000 delavskih volilcev, delavcev pa 20.000.

Tam, kjer ni bilo delavskih organizacij, je za komuniste dobrje polje, ker ljudje, ki so le z srečo pri delavski stvari, so zelo pristopni za komunistične teorije. Tisti pa, ki poznajo vse poteškoče delavskih bojev, so pa pristajali socialistične prakse.

V enem poznejših dopisov se bom prav natančno pečal s tem. Vladni komunikacije trdi da je bilo oddanih v cel državi za socialistice 23.477 glasov, za komuniste pa 42.866. Sploh je bilo oddanih glasov 2.294.352. Volilo je le 63% volilcev.

Kje je zavednost ljudstva? — Zanimljiv je komentar k volitvam na Slovenskem, ki ga je napisal ljubljanski "Narodni Dnevnik" z ozirom na obe nastopajoči delavski grupi. Glasi se:

"Z istim članom kot vladne stranke, ki hočejo iz politične javnosti in državne uprave izločiti vso gnobilo, so se pripravili tudi socialisti in komunisti v Sloveniji za volilni boj. Obe struji sta zastavili vse svoje sile, da pokazata javnosti vsaj 2 ali 3 poslance. Toda nepričakovano izid nedeljskih volitev je

Posledice poplavne katastrofe v loškem okraju

Pod Blegašem v Poljanski dolini.

Gorenja vas, 13. septembra.

Sele danes smo dobili vest, da je poveljen napraviti tudi v Poljanski dolini velikansko škodo. Najhuje je bilo seveda na vznožju Blegaša, odkoder so pridri sicer mirni potoki kot divji hudourniki. Najbolj je razsajala Kopačnica, ki se pri Hotavljah izliva v Soro, kjer se otepi cesta proti Cerku na Primorskem od ceste Škofja Loka-Ziridrija. Kopačnica je v tej idilski dolini, kjer se nahaja premočno znani zdravilni virec na Toplicah, odnesla vse mostove in zasula polja s kamenjem in blatom, da so poljski pridelki uničeni. Promet je onemogočen, ker so vsa občinska pota v Voloski, Cabačah in na Suhi razdejana in na več krajih sedaj drvi narastla Kopačnica, kjer je prej peljala pot. Ravno tako je zasuta polje v Hotavljah, kjer je voda odnesla tudi jez pri mlini Ivane Potočnikove. Cesta proti Fužinam je v Sopotnici na petih krajih odnesena. Na več mestih so jo zasuli usadi, da je promet onemogočen. Poplava je razdrila tudi vse jezove in mostove.

Na desnem bregu je od Lučine prihajajoča Brbovenščica poplavlila polje na Trati onstran Gorenje vasi in ga zasula s blatom. Ta hribovski potok je tako zdviljal, da je odnesel hišo Marije Prlic. Valovje je zajelo tudi domačo hčer Angelo, ki je nesla posteljo iz hiše na varno, ko vleklo 30 metrov daleč, kjer se je preplavalno prebivalcem, ki so tvegali svoje življenje, posrečilo jo potegniti na suho.

Cenitev škode v dolini Brbovenščice od Gorenje Dobrave do Lučine je nemogoča, ker radi popolnoma porušene poti sploh ni dostopa v grapo. Če Javorje je pridrvelo vodovje z Blegaša v Ločnico, ki je poplavlja polje v Volčah in odnesla mostove, med njimi tudi most v Poljanah. Od sveta je odtrgana tudi Sopotnica, ker je grapo razdrila pot. Vožnja po loškem hribovju je sploh nemogoča, ker ni več poti. Stiri dni pred prvo obletnico strašne povodnji, ki je lani uničila Poljansko dolino in polhovgrajsko hribovje, stiri dni pred obletnico katastrofe, ki ji enake ni pomnilo prebivalstvo, je Poljansko in Selško dolino zopet zadela nesreča, da ljudstvo obupuje.

Ceste so razdejane in s tem je oropano prebivalstvo glavnega vira dohodkov, ki ga je imelo od prevažanja lesa iz gozdov na železnico. Gozdove so trgali usadi, visoke sklade hlodov je odnesla voda, polje je zasuto, narod gleda drhte v bodočnost, ki mu grozi z lakoto.

Oblasti naj hito s pomočjo, saj niso niti najmanj zaceljene rane lanske poplave. Novi poslanci naj pokažejo, kako drže obljube, in naj izposlušajo vsaj brezpogojen dovoz moka in žita. Ker ni več potov in cest, je tudi les v gozdovih brez veljave, pridelke pa je odnesla voda. Najmanj, kar oškodovani prebivalci Selške in Poljanske doline morajo pričakovati, pa je podpora prebivalstvu ob dolgem toku Sore, da takoj javi lastni kom naplavljeni les.

Opustošena Selška dolina. Železniki, 13. septembra. — Katastrofa, ki je s povodnjo zopet zadela Poljansko in Selško dolino, dosega lanko po obsegu opustošenja in po povzročeni škodi. Stevilni mostovi so porušeni. Mnogo tisoč metrov lesa, ki je skoro edini vir dohodkov prebivalstva v dolini, so odnesli besneči valovi. Vsa prometna in Selški dolini počiva. Cesta Železniki-Škofja Loka-Podbrdo, ki je edina in življenjsko važna prometna žila, je na več mestih raztrgana. Nasipi so porušeni. Na več mestih je celo pešcem prehod onemogočen, ker je voda ponekod dobesedno zabrisala sled ceste.

Celi kraj, kakor Davča, Podporezen in deloma tudi Sorica, so odrezani in osamljeni ter je preskrba z živili ogrožena. Izvoz v Italijo, od česar v pretekli meri živi gornja dolina, je nemogoč. Hitra pomoč je potrebna. Več posestnikov žag je uničenih, ker je vodovje porušilo jezeve in razdejalo žage. Poprej plodne njive in lepi travniki nudijo žalostno sliko opustošenja. Vsa pridelek, kolikor ga je še bilo zrnja, je uničen, obnem pa so vode seveda oškodovale posestnike tudi pri spravljani letini.

V Železnikih, kjer je dolina najbolj stisnjena, se je Sora razlila po ulicah do 1 m visoko. Valovi so valili polno hlodov, izpodkopavali zidove in nasipe in ogrožali hiše. Ljudje so se reševali po lestvah na strehe. Pri zori, ki so se tu odigravali, so bili pretreptljivi. K sreči pa za enkrat ni ugotoviti nobene človeške žrtve. Zdej, ko je voda upadla, se vidijo hude poškodbe na poslopih. Sokolski dom je na gornjem delu izpodoben.

Sora, ki je sicer prav pohlevna, je tekom ene ure narastla za 5 metrov nad normalno in njeni besneči valovi so tirali s seboj nepregledne množine hlodov, desk in izruvanih dreves. Tam, kjer je dolina bolj odprta, se je voda razlila čez polja in neusmiljeno pustošila z nanašanjem blata, peska in gramoza ter si je na številnih mestih izbrala nova korita; tako posebno na Bukovskem polju med Dolenjo vasio in Bukovico.

Strašen je pogled na Selško dolino. Vsa je opustošena. Škoda se ceni na več milijonov. Ljudstvo je obupano in a strahom zre v bodočnost, ker je do slej že izgubilo po bridkih izkušnjah vse upanje na kako podporo od vlade. Po lanki katastrofi ni bilo izplačane niti pare. Ljudstvo si je z velikimi žrtvami polagoma samo opomoglo na noge. Komaj pa je bila škoda delno popravljena, že je prišla nova katastrofa, hujša od lanske.

Mednarodna konferenca zadrugaric

(Ljubljano Prosveti.)

Stockholm, 20. avg. 1927. M. K. Z. se je vršila kakor smo že poročali v Stockholmu 12. in 13. avgusta. Udeležilo se je 150 delegatkin iz 8 držav. Po pozdravljih je bilo odobreno tajniško poročilo, enako tudi izprememba § 3. Za predsednico Mednarodnih združenih ženskih gldov je bila izvoljena zopet zadr. Freundlichova iz Dunaja, za tajnico pa Eufildova (London). Konferenci so bila v razpravo predložena tri vprašanja: 1.) Visoke cene in visoka povračila ali obratno. 2.) Vprašanje pranja perila. Diskusija je dovela do sklepa, naj se dela na tem, da se v vseh državah ustanovi čim največ javnih, za vse ljudske sloje pod javnim nadzorstvom stojišč pralne in naj se v slučaju ustanavljajo tudi zadrugne pračnice, ter naj ne stroje svojim članom. Naj zadruga event. posojalo tozadevse omogoči čim največja uporaba elektrike. — 3.) Čistota jestvin. Po diskusiji so bile s 86 proti 1 glasu sprejete resolucije, v katerih se zahteva, da naj pridruženji gldi poslušajo svoje članice o čistoti jestvin, naj z ostalimi organizacijami zahtevajo potrebne reforme ter naj bodo uporabljena vsa moderna sredstva in možnosti. V drugi resoluciji se poziva vlade, naj v obliki mednarodnega sporazuma napravijo vse, da se omeji uporaba vseh nevarnih in nehygieničnih metod pri produkciji življenjskih potrebščin. Dalje so bile sprejete resolucije: 1.) Naj bi v vsaki državi delovali ženski gldi pri vladah za ustanovitev komitejev, sestavljenih iz gospodinj, obrtnikov in tehnikov, ki naj bi poskušali izboljšati razne domače naprave; 2.) naj bodo pri vsaki razorožitveni konferenci zastopane žene in 3.) protest proti obsodbi in usmrtni tvežji Saccu in Vanzettija. — Nato je bila s petjem Internacionale zadrugna ženska konferenca zaključena.

Konferenca o zadrugni vzgoji in propagandi se je vršila 16. avg. t. l. v Stockholmu. K poročilu "O podpiranju zadrugne reklame in propagande" se je razvila debata v tem smislu, naj se izvaja več vzgojne propagande in manj reklame. Ta propaganda naj se izvaja tako, da se člani ne nauče kupovati nepotrebnih predmetov. Druga točka konference se je tikala potrebe povzdignjenj strokovnega znanja osebja in upravnih organov konzumnih zadrug. Na koncu je bila sprejeta resolucija, ki razpravlja o potrebi medsebojnih informacij med posameznimi zadrugnimi zvezami ter sodelovanja v namen strokovne izobrazbe oseb, delujočih v zadrugnem gibanju posameznih dežel. Vodstvo te akcije je bilo poverjeno Mednarodni zadrugi zvezi. V zvezi s konferenco se je vršila istega dne zvečer seja, na kateri se je razpravljalo o potrebi ustanovitve zadrugne vzgojne Internacionale. Prisotni so se glasno izrekli za to Internacionalo in izvoljen je bil komitet, ki naj do prihodnjega kongresa pripravi pravila in ki naj posreduje pri prihodnjih treh letih podajanje poročil o medsebojnih izkušnjah.

Velikanska poplava v Celju in Savinjski dolini.

13. septembra smo obširneje poročali o katastrofalnih naličjih in poplavih, s katerimi je zopet hudo udarjeno Celje in cel Savinjska dolina. Proti večeru je reka Savinja neprestano naraščala, mesto z okolice pa je izgledalo kakor otočje sredi velikankega jezera. Skoro vsa poslopja v mestu in okolici so imela polno vode po kleteh; ljudje so že bežali iz svojih sušenjskih in pritličnih stanovanj v višja nadstropja. Strašna katastrofa bi bila neizogibna, ako se ne bi bilo proti večeru nebo na sročo zjasnilo, tako da je voda čez noč lahko otekla in Savinja, da si silno naravljala, se je zopet umirila v svoji strugi. Poplava je napravila zopet Celju in Savinjski dolini doslej še neprečlenljivo, gotovo pa večmilijonsko škodo. Odnesenega je bilo zlasti ogromna množica za splave pripravljene lesa. Celjski park, ki je bil še nedavno v naravnost krasnem stanju, je danes popolnoma devastiran. Nekateri nasadi so preplavljeni s peskom, velika škoda se je ugotovila na telesni prostoru, voda je odnesla

SNEŠNICE

Zalostna pravljica.

Princ se je napotil, da osvobodijo princezino, ki jo je v svojem brezduhu imel ujetu grd Zmaj. Sreča mu je bila mila, odpeljal je princezo na svoj kraljevski dvor ter se oženil z njo.

Po nekaj letih pa je spoznal, da ni osvobodil princeze, ampak Zmaja ...

Neunijsko.

Gospodinja služkinji: "Torej vaše zakonsko življenje je bilo zelo nesrečno. Kaj je bilo temu vzrok? Ali je december poročil maj?" Služkinja: "Za dar božji, ne, gospa, bilo je tako: Delavski dan je poročil dan pokoja."

Čez vrtno ograjo.

Prva soseda: "Zakaj ste umili obraz mojega sinčka? To je vendar predržno od vas ter smatram dejanje za inault!"

Druga soseda: "Nisem mialila vas razaliti, ljuba soseda. Samo ugotoviti sem hotela, če je deček eden od mojih."

Poskušajo odpraviti kajenje dijakinj.

Fond Du Lac, Wis., 28. sept. — Djakinjam v Wisconsinu bo prepovedano kajenje, ako se bo zahteva "Women's Christian Temperance" unije uresničila. Zahteva za odpravo kajenja je bila predložena narkotični konferenci, ki zbora te dni.

Smrti padec dijaka.

Newburgh, N. Y., 28. sept. — Lawrence Rabbitt je padel več kot 200 čevljev globoko, ko je skušal splezati na vrh Storm King gorovja. Bil je na mestu mrtev.

Moški oropan za \$1700.

Chicago. — George Pokas, 342 W. 29. St., je bil pobit na tla in oropan za \$1700 po dveh banditih, ki sta prišla v njegovo sobo potem, ko sta rekla gospodnji, da sta policaja.

Milo vreme razbilo mrzli val.

Chicago, 28. sept. — Mesto je bilo obvarovano mrzlega vala, ki je prihajal iz zapada. Za srednji zapad se napoveduje deževno vreme za danes in jutri.

Zeno je ustrelil.

Chicago. — Gust Swanson, 836 Roscoe st., je pod bandom \$25.000 in pridržan za veliko poroto, ker je pred tremi tedni ustrelil svojo ženo.

Dvanaesta smrt se pripisuje prepiru o boksanju.

Washington, D. C., 28. sept. —Mrlška preiskava je dognala, da je Neal Hollingworth umrl vsled poškodbe na glavi, katero je dobil v prepiru z Upton Crosbyem, kateri je obtožen, da je udaril Hollingwortha, ko sta poslušala potek boksanja Turneya in Dempseyja na radio.

Obraznava proti McAndrewu prične danes.

Chicago, 27. sept. —William A. McAndrew, nadzornik čikaških šol, ki je obtožen upornosti proti šolskemu izobraževalnemu odboru, se bo moral zagovarjati pred tem odborom v četrtek, kakor je bilo prvotno naznanjeno.

Skupna svatba ločencev.

Toledo, O. — Vernon Massey in njegova žena Hazel sta se tukaj ločila 1. septembra. Dne 27. septembra sta prišla spet pred sodnika, toda on je imel novo nevesto in ona novega ženina. Sodnik je poročil oba para, kakor je četvorica celebrirala skupno svatbo v največjem prijatelstvu.

NA PRODAJ JE

pet sobna hiša, ima furnace gorkoto in je vse moderno vreteno. Proda se za nizko ceno, oglasite se osebno na: 2747 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. —(Adv.)

ISCHEM

svojeja strica Josipa Glad, rojen v vasi Podensko pri Vrbovskem na Hrvatakem. Imam mu poročati nekaj zelo zanimivega. Pred štirimi leti se je nahajal v Memphis, Tennessi. Rojake premislil ako kdo ve za njega naj mi to naznanijo, če bo pa sam čital ta oglas, prosim naj se mi takoj javi na naslov: Mrs. Ivana Dasović, (roj. Glad) P. O. Landville, W. Va. (Adv.)

DONAČE KLOBASE!

8 prvim oktobrom bom prišel s pet razpoložljivi fine domače klobase, dunke in prekajeno meso. Klobase po 30 cent, prekajeno meso in dunke po 25 cent. Kdor plaža vnaprej ima polnino pristo. Kdor pa naroči C.O.D. mora plašati polnino nam.

Ujuidno se priporočam vsem stariim in novim odjemalcem sa obilo narodela. Kdor ni zadovoljen, vrnem denar. Pošiljam 5 fantov in več.

Joseph Leukovar

618—14th Street
Hacine, Wis.

P. S.: Dobiti šelim zastopnika za Chicago in okolice in za Milwaukee in okolice. Pišite za pogoje.—(Adv.)

VELIK BOŽIČNI IZLET V JUGOSLAVIJO

Preživite božični večer v družbi vaših rojakov in prijateljev v stari domovini ter se ob tej priliki zabavajte in veselite. Pridružite se izletu pod osebnim vodstvom na enem izmed teh veličastnih ekspresnih parnikov:

MAURETANIA SREDA 30. NOV.

pod vodstvom g. J. Kamptiča, čikaškega Cunard urada.

AQUITANIA SREDA 7. DEO.

pod vodstvom g. A. Markusa, newyorškega Cunard urada.

BERENGARIA SREDA 14. DEO.

pod vodstvom g. S. Vukovića, newyorškega Cunard urada.

Vsi naši spremljevalci na potovanju so izkušeni in znani ter vas bodo spremljali do domovine. Skrbeli bodo za vašo prilagojenost in za vse potrebščine na potovanju. Velike in udobne kabine 3. razreda, razkošni družabni prostori in prava domača kuhinja.

Kupite karto za 3. razred (tj. in nazaj) po znižani ceni. Zmerna cena v drugem razredu. Za podrobnosti se obrnite na kateregakoli našega agenta, ali naravnost na—

CONARD LINE 140 N. Dearborn St., Chicago, Ill.

Guillaume Apollinaire:

Kako je izgubil Honore Subrac

Ves trud je bil zaman: polica ni mogla dognati, kako in kam je izginil Honore Subrac. Bila sva zaupna prijatelja in sem bil o vsem dobro poučen, zato mi je velevale notranji glas, da naj povem sodišču, kar mi je znano o tej zagonetni zadevi. Sodnik, ki sem mu bil natanko razložil slučaj Honoreja Subraca, je bil na moč priazen, tako da nisem dolgo ugribal, kaj misli o meni: bil je preverjen, da se mi je zmešala pamet. Povedal sem mu svojo sodbo. Zdal mu je

postal obraz še bolj sladak, vstal je in me potisnil k vratom, kjer je prežal sodni sluga; da me ne izproso zgrabi za vrat, če bi bil jel besneti. Tako sem se prepiral, da je najboljšje, če nikomur nič ne razlagam. Sicer pa je bil slučaj Honoreja Subraca res tako zapreden, da bi nepoučen človek težko verjel, da je tako; resnica bi se mu zdelala bajka. Iz časnikov so ljudje izvedeli, da je bil Subrac malce čudakške narave. Poletni in pozimi je bil ogrnjen v povrhnjico in obut v copate. Bil je imovit mož, ki mu ni bilo treba varčevati. Nekega dne sem ga vprašal, čemu se tako oblači.

"Pa zato, da se hitreje slečem, če je treba," mi je odvrnil.

"Sicer pa, — človek se vsemu navadi. Perilo, nogavice in klobuk najlažje pogrešaš. Že od petindvajsetega leta se tako oblačim in nisem bil nikoli bolan." Te besede so mi podžigale zvedavost. Čemu, sem se vpraševal, v kak namen se more Subrac tako naglo slačiti? V domišljiji mi je rojilo vse polno odgovorov in domislekov.

Ko sem se neko noč vračal domov — bilo je menda ob dveh zjutraj — sem zaznal, da me nekdo potihoma kliče. Zdelo se mi je, da je prihajal glas iz zida, ki je stal tik moje poti. Osuplo sem se ustavil. "Ali je kdo na cesti?" je vprašal taisti glas in pristavil: "Jaz sem, Honore Subrac."

"Moj Bog, kje ste vendar?" sem vprašal in vrtel glavo, da bi videl, kje tiči moj prijatelj. Opazil pa sem samo njegov sloviti povrhnjico na cestnem tlaku in tik njega prav tako znamenite copate. Aha, sem se spomnil, zdaj je bil trenutek, ko se je moral Subrac po bliskovito sleči. Odgovoril sem mu glasno: "Cesta je docela prazna, dragi prijatelj. Lahko pridete!"

Tedaj je Honore Subrac sam ne vem kako zlezal iz zida, kjer je bil tako skrit, da ga niti moje oči niso mogle najti. Bil je popolnoma gol. Urno je segel po plašču, ga ogrnil in ročno zapel. Nato je stopil v copate ter se čilo napotil z menoj, da me spremi do stanovanja. Pripovedoval mi je to-le:

"Vem, da se vam je zdelo čudno, čemu neki tiščim venomer v plašču in copatah, kar me vendar smeši pred ljudmi. Se bolj vas je presenetilo, da ste čuli moj glas, ne da bi me mogli najti. Zadeva je dokaj preprosta pojav mikrije, nič drugega... Veste, priroda je dobra mati. Bitjem, ki se ne umejo dovolj braniti pred pretečimi nevarnostmi, je dala sposobnost, da se pomešajo med svojo okolico in zmedejo tuje poglede. To je mikrija. Sicer ja — saj poznate to lastnost. Metulji se vidijo kakor liete, ki na njem počivajo. kameleon posame barvo zidu, po katerem pleza in je na mah bel kakor polarni zajec. Tako se živali zavarujejo pred zalezovalci. In glejte — tudi mene neprestano preganja neki sovražnik kot žival, namreč z mikrijo. Imam lastnost, da iz strahu ali po lastni volji izpremenim svojo običajno podobo in izginem v okolici. Prvikrat se mi je pripetil tak slučaj pred mnogimi leti. Bil sem petindvajsetleten mladenec in ženske so pravile, da sem fant od fare. Poželjiva omožena žena mi je povedala to v obraz in sva začela razmerje. Neko noč sem se mudil pri nji. Sporčila mi je namreč, da je soproga na potovanju. Bila sva naga kakor Bogovi, ko so se vrata nenadoma odprla in se je pojavil njen mož z revolverjem v roki. Bil sem vajdal strahopetec. Niti danes me ni zapustila ta nečedna, vendar pa prirojena lastnost. Tisti hip se mi je zasačila v glavo ena sama misel uteči! Stisnil sem se k zidu, da bi se mu bil splazil za hrbet in se v neopaznem trenutku izmuznil skozi odprta vrata. Tedaj se je zgodilo v moji notranjosti čudovita izprememba: poprijel sem barvo open, udje so mi zlezli vase, da sem bil čisto tenak in se zvil v eno s steno; nihče me ne bi mogel opaziti. Tedajci je planil soprog v sredini sobe. Videl me je s praga in se zaman trudil, da bi me zdaj, ko je bil sredi sobe, opazile njegove tabuljene oči. Ni mogel verjeti, da bi bil v tistem hipu pobegnul. Rohnel je kakor blaznež in se po bliskovito obrnil k nagi ženi. Videl sem, kako se je šest revolverjskih krogel zasedlo v njen beli život. Nato je ves iz sebe, kriče in kriče z rokami planil skozi vrata v noč."

"Tedajci je moje telo poprijelo prejšnjo obliko. Zgodilo se je to čisto nagonski. Obraz je dobil naravno barvo. Jadrno sem se oblekel in odšel, preden se prišli drugi v sobo... Posilnal mi je ostala dragocena sposobnost mikrije. Prevarjeni soprog pa mi je od tiste noči neprestano za petami. Zasleduje me po vsem svetu. Zdelo se mi je, da bom v Parizu varen pred njim. Toda trenutek pred vami je bil na cesti in me iskal. Ko sem ga ugledal, me je postalo tako strah, da sem urno slekel plašč in copate ter se atisnil k zidu. Šel je mimo mene in vedno pogledal plašč in copate, ležeče brez lastnika na cesti. Zdal razumete, čemu se tako oblačim. Kako bi drugače izkoriščal v danih trenutkih svojo dragoceno mikrijo? Vse mora biti pripravljeno, da sem kakor bi trenil slečen."

Cestital sem Subracu in takoj nato sva se poslovila. Nekaj dni pozneje je prisopel k meni ves prestrašen in zbehan. "Moj sovražnik me zasleduje noč in dan. Od tiste noči

sem se mu že trkal na smrt, vendar se ga neznansko bojim." Mož je bil vrlo mršav, pa sem mu svetoval, naj pojde na kmete. "Spremljajte me, dragi prijatelj," je rekel, "preveč me je strah, da bi bil šel sam na pot!"

Na ulici se je Subrac tesno stiskal k meni in se neprestano oziral, drgetajoč od vznemirjenja. Nenadoma je divje zavpil in jel na vso moč teči po cesti. Medtem je bil že slekel plašč in sezul copate. Za menoj je tekel neki neznanec. Skušal sem ga zadržati, a me je surovo sunil ob cesto. V roki je imel revolver in meril ž njim na bežečega Subraca. Le-ta je bil spreten tekač in je kmalu pribegal k sivemu zidu. Mož z revolverjem je uspel obstati in se prijel za glavo. Tedajci pa ga je prišla besna toga. Jel je slepo streljati v zid, ki je v njem izginil prijatelj Subrac. Ko je odšel, so prihiti bližnji ljudje. Za njimi policija. Klical sem Subraca. Zaman. Nič ni odvrnil. Stopil sem k zidu in ga otipaval. Zid je bil docela vlažen. Dognal sem, da sta se dve krogli zapčili tja, bi moralo ležati človekovo srce, medtem ko je tretja odkrnila kos zidu ondi, kjer sem opazil neke zabrisane poteze, ki bi utegnile biti človeški obraz.

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (Sept. 30-27) pomeni, da vam je naročnina potekla ta dan. Pomnite jo pravočasno, da vam lista ne uide. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, kar ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljen valed napakega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$6.00 in za pol leta pa \$3.00. Člani S. N. P. J. doplačajo \$4.80 za leto, za pol leta \$2.40.

Za mesto Chicago in Ciceo za leto \$7.50, pol leta \$3.75, za člane \$6.30.

Za Evrope stane za pol leta \$4.50, za vso leto pa \$9.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Mladinski List stane za celo leto \$1.20.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO
"PROSVETA"
2657 S. Lawndale Ave.
CHICAGO, ILL.

!KAMPANJA!

za pridobivanje novih naročnikov dnevnika Prosveta

Se vedno je čas da začnete z agitacijo za razširjenje največjega slovenskega dnevnika v Ameriki, Prosveta, ki je plan v prihodnem duhu za izobrazbo in poduk naših rojakov.

Sedaj se vam nudi lepa prilika, da si za dolge simke večere nabavite lepih in podučnih knjig, katere dobite za nagrado za nove naročnike.

Za enega novega polletnega naročnika dobite knjigo "Jimmy Higgins" vredno \$1.00. Za enega novega celoletnega naročnika dobite knjigo "Slovensko-angleška Slovnica," z 10 primerna knjiga za razširjenje znanja angleščine, vredna \$2.00 ali kako drugo knjigo iz zaloge "Književne matice." Za dva novi celoletni naročniki dobite veliko in krasno vezano knjigo "Ameriški Slovenci," v kateri boste našli mnogo zanimivega in podučnega, ne samo o razvoju naše S. N. P. Jednote, temveč tudi o razvoju našega naroda v Ameriki, in drugih zgodovinskih važnih dogodkih. Vrednost knjige je \$5.00.

Ako še niste, začnite z agitacijo takoj. Idite na delo in pridobite listo kar mogoče več naročnikov, ker čimbolj bo list razširjen, temvečji bodo uspehi na kulturnem in gospodarskem polju Slovencev v Ameriki.

Cena je: na leto \$6.00, za pol leta \$3.00; za Chicago in Ciceo za eno leto \$7.50, za pol leta \$3.75. Za Evropo: za eno leto \$9.00, za pol leta \$4.50.

Izpolnite in farsite ta kupon.

PROSVETA, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois.

Priloženo dobite naročnino \$..... katere poličita Prosveto:

Ime.....
Naslov.....
Ime.....
Naslov.....
Ime.....
Naslov.....

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.

ima v zalogi sledeče knjige:

AMERIŠKI SLOVENCİ—izvrstna krasna knjiga, vsega 682 strani, trdo vezana, vredna svoje cene, stane \$5.90
Slovensko-Angleška Slovnica—zelo podučna in lahko razumljiva knjiga za učenje angleščine, z dodatkom raznih koristnih informacij, stane samo.....\$2.00
Zakon Biogenizma—tolmači naravne zakone in splošni razvoj, knjiga iz katere samorete črpati mnogo nankov za telesno in duševno dobro.....\$1.50
Pater Malaventura—V Kabareta—zanimiva povest iz življenja ameriških frančiškanov, in doživljaj rojaka, izvrstno spopolnjena s slikami.....\$1.50
Zajednici—realna povest in prava ilustracija dolejši skritega dela življenja slovenskih delavcev v Ameriki.....\$1.75
Jimmy Higgins—krasna povest, ki jo je opisal sloviti ameriški pisatelj Upton Sinclair, polovenil pa Ivan Molek.....\$1.00
Zapisnik 8. redne konvencije S. N. P. J., 252 strani mehko vezana, stane samo.....50c
"Hrtenica"—drama v treh dejanjih s prologom in epilogom—mehko vezana, stane samo.....25c
"Informator"—knjižica z vsami potrebnimi podatki o S. N. P. J.—zelo priporočljiva za člane—stane samo.....20c

Pišite ponjo na:

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.
2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA V
TISKARSKO OBRT
SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA
CLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE
NAROČA V SVOJI TISKARNI

Cene zmerne, unijako delo prve vrste. Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue
CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA UST MENA POJASNILA

Zamišljeni vir

Pod strmo planino, ki je hrepnela z zelenim vrhom visoko v oblake, nizko v jarku, zaokroženem v prijazno kotanjo, podobno palčkovemu jezercu, je skakljaj vir iz zemlje. Z mahom porasle skale so visele nad njegovo zibelko, varno so ga obemale in skrivale z močnimi pleči pred mrzlimi in ostrimi vetrovi in bede so ljubosumno nad njim, kadar je zapihljala gorka sapica ter ga pobožala v naglem letu. A še bolj so pozelenele od grenke zavisti, kadar je v belih nočeh tiho in počasi priveslala luna izza oblakov ter se bleščeje utrinjala in kopala v njegovih valih.

Ob pozni jeseni je bilo okoli vira vse tiho, in skoraj je že pozabil, kako se glasi srebrna kosova piščalka; že zdavnaj sta utihnili kraljičice in sinica in vir je samotni preliv čiste curke s kamna na kamen, dokler se ni izlil z glasnim pljuskom v jezero. Niti solca ni bilo in ne vetra, samo dišalo je v mehkem zraku. Dihale so smreke in bori zdrave dišave, in rdeče hrastovo in žolto bukovo listje je imelo grenki jesenski duh. Skozi gole veje je prosevalo blede nebo, na katerem so se kopčili oblaki kakor velike trume in prihajali od zapada na neslišni ukaz svojega pastirja.

Ali neko opoldne, ko je gledal vir svetlih oči za solncem, je zaslišal nenadoma veselo petje. Nagloma je zablistel na tisto stran, kjer se je sredi macesnovega gozdiča med visokimi, suhimi bilkami vila stezica in, kjer je prihajala lepa deklica. Vir je utihnil s šumom in pljuskom, skoraj ni upal žuboreti in se je ljubezljivo in vabljivo oziral proti rdečemu obrasku. In svetlejšje in večje so bile njegove oči, da bi vse videle, in tiho je sopal, da bi vse ališal. Deklica se je ustavila ob izvirku, bila je zasopla in gorka, in bela lahna megilka je dihala iz njenih ust. Postavila je na tla vedro, ki ga je prinesla ob levem boku, in se zasmejala:

"O joj! Glejte, glejte, kakšen zelen šopek ima vir za klobukom!"

Vir j napel prsi, lil v svetlih curkih po skalah in vodnem mahu ter pomajal z nizko praproto, ki se je krivila enako zelenim petelinovim peresom in rasla nad njim prav tam, kjer je privrel iz matere zemlje. Veselo in močno je pošumeval sredi robatih holmcev in včasih je pel glasno in zveneče, kadar se je potočil čez gladko skalo. Lahen veter je zopet pomajal njegova peresa, zaplapolala so veselo in ponosno, vali so se zapenili in poškopili deklici bele nožice.

"Hoj," je pomislil vir, "zmeraj sem dejal, da moram to ali ono prihraniti za zimo. Ali vse je hitelo cveteti in umirati, in preden sem se zavedel, sem bil sam, le zeleni šopek mi je ostal za klobukom."

Pri tem ni izpuštil iz oči mlade deklice, ki se je sklonila k njemu in začela hitro zajemati s korcem vodo. Bila je visoka in bila je gibka in njene prsi so bile lepo okrogline in polne kakor tista čudovita jabolka devete dežele, ki jih okuša nedolžna deca. Kadar se mu je približala s svojo ročico, ga je prijetno začelo petalo po vsem telesu, in ko je odšla, je ni mogel pozabiti in je še dolgo mislil na nje gibčni stas in močne ude in lahko hojo, ko je odhajala med breze, kjer so ravno avstili solnčni žarki in takoj skočili deklici na lica in za vrat.

Vir se je zamislil v deklico. Sladka bolečina ga je spreletela ob spominu, kako je brodila s korcem po njegovih prsih, in kako so njena sveža lica odsevala v njem prav kakor pomladne rože, rdeče in bele, ki se ne morejo nikoli nagledati, temveč se od jutra do večera neprestano nagibajo nad vodo, grizdave in zlepotične, oblite od rose in zarje. Čisto v srečo mu ostale njene oči, saj so bile kakor vijolice modre in prijazne. In njeni lasje! Vir se je zamislil v slast, ki bi šla po njem kot sladka groza, ako bi se konstantno žida njene temena umivala v njegovih valih in bi ostal kot biserne kaplje v dehtečih kodrih.

"Nisem dovolj lep," si je mislil, "zato se tako malo ali nič ne meni zame."

In začel se je krasiti, in gruden mu je pomagal. Kitil se je in ogrinjal vse dni in noči kakor mlad zaljubljenec, ki trka na prevzeto srce svoje izvoljene device. Dičil se je v hladnem znoju svojega obraza in mislil in se radoval, kako bo strmelja deklica, vsa očarana od njegove lepote.

In prišla je jutranja zora, zaplaval je izza

obzorja in se rdečkasto vili v zimski les. Rožno so zacvetela snežna brda in zagorele so planine. Skoraj pritekla je deklica, zadihana od nagle hoje, in žarela je od mraza in ostrega zraka.

Kako ponosen je bil vir in zamaknjen v svojo mladost! Zadovoljno je krožil vale in zaljubljeno šepetal deklici na uho, preverjen, da se mora zagledati vanj. Grmi in grmikički okoli njega so bili izpremenjeni v bleščeče biserno bele cvetove, veje so se utrinjale v dijamantih, ki se se bliskali deklici v oči. In smreke so bile zahajljene v iskrate se kožuha, z mnogimi dijašami okoli čela in z mnogimi srebrnimi kronami na glavi. In droben lesketajoč se prah je plaval okrog, bil je zlat v solnčnih žarkih, ki se skušali zažgati bajno kraljestvo zamišljenega vira.

"Ha-haha," se je zasmejala deklica, "ubogi vir, kje pa je tvoj šopek?" "Joj, zares sem nanj pozabil," je pomislil vir. Ogledal se je in videl, da so bili zeleni krivci s snegom neusmiljeno zagrnjeni, le eno pero je vse trdo od mraza in burje strmelo klavirno izpod odeje — "Oh, kako si nevhvaležna," je z očitanjem mislil o deklici. "A moje zimeke palače ne vidi in noče videti." Se je bil zatopljen v misli, ko je začela deklica naglo zajemati vodo in je nato odhitela.

"Da bi bila moja," je zahrepenel. "Ali ne, to bi bila prevelika sreča. Da bi jo smel le enkrat objeti in pritisniti na srce! Kako lepo je njeno telo in goroko! Oj, oj, to bi se pogrel pri ajej, mladi in vroči!"

Tekla je zima, in vir je bil vse dni objel od kristalnih cvetov, ogrnil se je z ledeno odejo in zasajal lep sen o deklici s plavimi očmi. Včasih pa ga je nenadoma zbudilo iz sanj veselo vriskanje in ko se je zdramil in pogledal, je začutil deklico, ki se je drsala po njegovi prozorni in gladki odeji. Ali to je bilo samo o belem dnevu. O polnoči so se zbrali palčki, in tistih se je bala.

Lep je bil vir po zimi, ali čemu lepota! Deklica ni marala zanj in to mu je delalo sive lase. Začel je slačiti zimsko obleko, krone in plašči so popadali s smrek, iskare so zgorjele v žarkih, pretesna mu je bila ledena odeja in vrzel jo je s sebe. Vseokrog se je zasvetilo v gorki luči, sneg se je tajal in težka para je vstajala od segrete zemlje. Ešavonjal je zrak in prat, bratje je rilo na pomladni dan. Kitil in dičil se je vir z rožami, zvončki in jaglci in vijolicami, vse je zapiskalo in zazvonilo in zadisalo; kratka mehka židana travica je zaklila.

Jutro je bilo solčno, vlažen veter je včasih zapihal in lahno splaval dalje, drevje je gibalo veje in šumelo s prvim listjem, ki se je nežno svetilo. Veselo so tropetale breze, oblite od rose. Deklica je prišla k viru. Bila je bosaa, drobna nočica je gledala izpod kril, sveže so dišali njeni lasje.

"Aj, aj, dober dan, ljubi vir, ali mi daš rožico?" se je šalila in začela trgati zimzelen in velikonočne, ki so rastle na pesku.

Napravila si je šopek in se igrala z vali, ki so zaljubljeno šepetali njeno ime. Vir se je radoval. "Ah, vendar sem ji ugodel! Igra se pri meni, in lepo me je pozdravila!"

Komaj je to pomislil, je deklica vstala in odhitela.

"Se zmeraj ji nisem dovolj lep!" Ali moram jo dobiti, ah, vsaj nožico naj bi mi dala, da jo poljubim."

In iznova se je vir lepotal. Kar je bilo rož, vse je zbral okoli sebe; z lilijami je vabil deklico, šmarnice ji je ponujal na prsi. Plice je poklical k sebi, sinice in kose taščice. Peto je po smrekah in javorih in bukvah. Vsi lesovi in gaji so žvižgali in klicali in zveneli.

A deklica je hodila k viru in zopet odhajala.

"Se nisem dosti lep," je dejal vir, "nekaj si moram novega izmisliti."

In lepega junijakega dne, ko sta vroče plamenela nebo in zemlja in je solnce vrdilo žarečo svojo pot, je deklica obilita od svetlega znoja priletela k viru. In ko jo zagleda, se zamisljen vir nenadoma ves pozlati. Prelival se je in zvenel kakor tekoče zlato in z zaljubljenim šepetom je pljuskal proti njej.

"O, moj preljubi vir, danes si lep! Vse si zlat!"

In sklonila se je k njemu ter ga začela božati in prelivali med prsti. "In gorak, o tako gorak!" je govorila deklica, ko si je slačila obleko. Skočila je v zlato vodo, in vir je v tihi slasti in radosti objel in poljubil deklico. Drgel je od sladkega razkošja, ko jo je držal v naročju, in niti solnce na nebu ni bilo srečnejše od njega.